

TEMA: NACIN ZIVOTA, PROBLEMI SAVREMENOG DRUSTVA I ODRZIVI RAZVOJ

Skoro da ne postoji dan kada u dnevnim novinama nema neke uznemirujuće i dramatične vesti o nekom događaju koji je u vezi sa krizom u životnoj sredini, bilo da se on već dogodio, ili nas tek očekuje. Jednoga dana to je priča o globalnom zagrevanju i promenama klime, sutradan o rastu broja stanovnika na planeti, o gladi, siromastvu, zagađenju vazduha, vode ili iscrpljivanju prirodnih resursa. Šta tek reci o problemima siromaštva i rastuće nejednakosti u savremenom društvu? I ono što običnog čoveka može najviše da zabrine je činjenica da u najvećem broju ovih dnevnih vesti vidi sebe kao nekog ko je suprotstavljen prirodi: uvek smo mi, pojedinci, građani, oni čiji životni stilovi i etički stavovi ugrožavaju buduće generacije i njihovo pravo na kvalitetan život. Trošimo previše. Želimo da vodimo prvoklasan život. Nije nam bliska briga za jednakost u Svetu. Mi smo odgovorni za zabrinjavajući disbalans između čoveka i prirode. Mi zagađujemo naše gradove, nebo i vode. Ako Mi ne promenimo način razmišljanja, podsećaju nas da će Zemlja postati veoma negostoljubivo mesto za život nas i naših potomaka. Uz sve to, postoje i neki drugi koji žele da žive poput nas, da se razvijaju i bogate. A... ... to je veoma neprijatno. Kina i Indija postaju bogatije. I čini se da njihova nova srednja klasa želi sve one stvari koje i mi želimo: automobile, veš mašine, čak i meso. Ovde na zapadu moramo da se obuzdamo da ne kažemo: „Stanite. Vi ne možete da živite kao mi. Planeta to ne može da izdrži. I naši novčanici to ne mogu da izdrže. Da li ste videli cene nafte?“ Gideon Rahman, „Ne možemo da nastavimo da jedemo kao do sada“, Financial Times, 2. jun 2008.

Inovativne tehnologije predstavljaju ključ za savladavanje izazova budućnosti. Do 2050. god. na Zemlji će živeti oko 9,3 milijardi ljudi – nekih 50% više nego danas – a mnogi od njih će živeti u megalopolisima. Do 2015. god. će indijski grad Bombaj, na pr. imati 22.6 miliona stanovnika – više nego sto danas živi u Holandiji. Ne radi se samo o porastu stanovnika, već se kao rezultat demografskih promena pomeraju i starosne granice. Na svetu će uskoro, po prvi put u istoriji čovečanstva, živeti isti broj ljudi iznad 60. god. starosti koliko i ispod 15. god. Ovakav razvoj događaja istice veličinu zadatka sa kojim se čovečanstvo sada suočava: da sačuva ograničene resurse, da očuva nezagađenu okolinu, da obezbedi odgovarajuće snabdevanje vodom i odlaganje otpadnih voda, da efikasno i bezbedno transportuje ljude, da proizvodi i distribuira energiju na ekološki kompatibilan način i da omogući pristupačnu zdravstvenu zaštitu koja unapređuje kvalitet života.

1. NACIN ZIVOTA, POSLEDICE SAVREMENOG DRUSTVA – NEODRZIVOST

Ovo poglavlje govori o NEODRŽIVOSTI. O neodrživosti u načinima života, obrascima razvoja, korišćenju prirodnih resursa i, uopšte, odnosu prema prirodi. Savremeni način života dovodi prirodu a samim tim i društvo u opasnost. Uticaj društva, analiziran po etapama i promena u sistemu dugi niz godina predstavlja na neki način indikator održivosti tj. neodrživosti u razvoju. Ekonomski dispariteti i politička nestabilnost početak XXI veka bio je obeležen, između ostalog, ponovnim snaženjem ekonomskog rasta. Nekoliko godina uzastopno (tačnije od 2003. do 2007.) svetska ekonomija je rasla po stopama koje su bile značajno veće od zabeleženih krajem predhodnog milenijuma. Ekonomije zemalja u razvoju i zemalja u tranziciji beleže očekivano više stope rasta (6,5 i 7,2, respektivno), dok i dalje najviši rast imaju ekonomije Kine i Indije.. Zemlje u razvoju bi mogle da, posle perioda od tri decenije – od početka sedamdesetih godina, ponovnostabilizuju svoje stope ekonomskog rasta negde oko 4 procenta godišnje u proseku, dok bi prosečne vrednosti za nerazvijene zemlje bile i značajno veće. Međutim, ekonomske nejednakosti između razvijenih i nerazvijenih i zemalja u razvoju, oliceni u bruto društvenom proizvodu po stanovniku, ostaju ogromne. Ukoliko bi razvijeni deo sveta u ovom trenutku prestao da se razvija, a zemlje Latinske Amerike i podsaharske Afrike nastavile svoj razvoj po stopi koju imaju danas, do izjednačavanja Latinske Amerike sa razvijenim zemljama došlo bi 2177. godine, a Afrika bi morala da sačeka do 2236. godine (UNDP, 2006)! Sa druge strane, primetno je da se

od 2006. Godine globalne ekonomske perspektive pogoršavaju i da postoji veliki rizik da se finansijska kriza koja je pocela u SAD krizom otplate hipotekarnih kredita prenese na preostali deo sveta. „Rizici zaraze su veoma visoki“, ocenio je pocetkom 2008. Godine Dominik Štros-Kan, generalni direktor MMF. Ovakva situacija primorala je medunarodne finansijske institucije da revidiraju svoje procene ekonomskog rasta u buducnostilxii. Ekonomski rast u zemljama u tranziciji iii na pocetku dvadesetprvog veka bio je visok i doveo je do izvesnih poboljšanja u kvalitetu života. Pozitivan uticaj ekonomskog rasta na kvalitet života je ogranicen sposobnošću države (i društva u celini) da omoguci pravedniju raspodelu rezultata ovakvog rasta na sve društvene grupe i sve kategorije stanovništva. Nažalost, u gotovo svim zemljama u tranziciji produbljuje se jaz između bogatih i siromašnih i danas je on mnogostruko veci nego što je to bilo u doba realsocijalizma. Na primer, u Rusiji je 1991. godine na 20 procenata najsiromašnijeg stanovništva otpadalo 12 procenta nacionalnog dohotka, dok je 20 procenata najbogatijih koristilo 31 procentat dohotka (EEA, 2007b, cit. Simai, 2006). Do 2003. godine ovaj jaz se znacajno produbio i petina najsiromašnijih koristila je samo 6 procenata, dok je petina najbogatijih koristila skoro polovinu nacionalnog dohotka (47 procenata) (World Bank, 2006). Ekonomska situacija u Srbiji na pocetku XXI veka unekoliko se razlikovala od onoga što je tipicno za privrede u tranziciji. Posle demokratskih promena krajem 2000. Godine Srbija je krenula u promene politickog, društvenog i Ekonomskog sistema. U ekonomskoj sferi ključni poslovi su bili vezani za prelazak sa ratne na mirnodopsku privredu i dostizanje što viših stopa rasta, kako bi se zemlja što pre rešila siromaštva. Reforme koje su sprovedene od 2001. su sledile ta dva cilja, mada brzina, dubina, zahvat i konzistentnost reformi nisu bili ujednaceni. Nešto više je postignuto u domenima privatizacije, poreza, berze i hartija od vrednosti, monetarnoj i bankarskoj sferi, a nešto manje u reformi države, tržišta rada, restituciji, reformi penzijskog i investicionih fondova. Ništa nije uradeno u restituciji i privatizaciji javnih i javnih komunalnih preduzeca. Iako je reforma bila umerena i imala mešovite rezultata. Neki Problemi su ostali i tražice rešenje u narednim godinama. Nezaposlenost nije znacajnije smanjena i još uvek je najviša u Evropi, siva ekonomija je prepolovljena ali je još uvek na visokom nivou, liberalizacija unutrašnjeg tržišta dovela do stabilizacije transakcija, snabdevanja i cena, ali država još uvek kontroliše oko 45% cena, inflacija je višestruko snižena ali je još uvek visoka i jedna od dve najviše u Evropi u 2006., spoljnotrgovinska liberalizacija u 2001-2002. je bila znatna, ali ju je 2004-2005. pratila deliberalizacija, tj. povlacenje nekih dobrih mera iz 2001-2002. U celini se može reci da su reformama u periodu 2001-2006. ozbiljno naceti neki važni socio-ekonomski problemi, a da u periodu 2007-2015. deo njih ceka na definitivniju stabilizaciju, a deo na pocetak rešavanja. I u periodu koji sledi orijentacija na snažan privredni rast mora ostati okosnica ekonomske politike. Ekonomisti se slažu da je teško u ovom trenutku predvideti koliko su ovakvi trendovi stabilizacije (visokog) ekonomskog rasta u nerazvijenim i zemljama u razvoju dugorocni i do kada ce trajati. Kina i Indija, oporavljenju Ruska Federacija i zemlje u razvoju, dovešće do smanjenja siromaštva na globalnom nivou, ali, sa druge strane, prouzrokovace vecu potražnju za resursima, pre svega za sirovom na

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL:

maturskiradovi.net@gmail.com